

PATVIRTINTA

Klaipėdos Martyno Mažvydo progimnazijos
direktorius 2025 m. rugsėjo 4 d.
įsakymu Nr. V1-117

KLAIPĖDOS MARTYNO MAŽVYDO PROGIMNAZIJOS POVEIKIO PRIEMONIŲ TAIKYMO NETINKAMAI BESIELGIANTIEMS MOKINIAMS TVARKOS APRAŠAS

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Tvarkos aprašas dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams (toliau – Aprašas) skirtas Klaipėdos Martyno Mažvydo progimnazijai (toliau – Progimnazija). Aprašas parengtas vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2012 m. rugpjūčio 28 d. įsakymu Nr. V-1268 „Rekomendacijos dėl poveikio priemonių taikymo netinkamai besielgiantiems mokiniams“, Klaipėdos Martyno Mažvydo progimnazijos direktoriaus 2023 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. V1-43 „Mokinio elgesio taisyklės“, Klaipėdos Martyno Mažvydo progimnazijos direktoriaus 2023 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. V1-89 „Darbo tvarkos taisyklės“, Klaipėdos Martyno Mažvydo progimnazijos direktoriaus 2024 m. rugsėjo 2 d. įsakymu Nr. V1-89 „Vaiko gerovės komisijos darbo reglamentas“.

2. Aprašu siekiama padėti Progimnazijos darbuotojams veiksmingai reaguoti į kraštutinius mokinių netinkamo elgesio atvejus bei iškilusią grėsmę, siekiant užtikrinti Progimnazijos bendruomenės narių ir (ar) kitų asmenų fizinį ir psichologinį saugumą.

3. Aprašas nustato galimas taikyti poveikio priemones netinkamai besielgiantiems mokiniams, taip pat pagrindines šių priemonių taikymo Progimnazijoje sąlygas.

4. Apraše vartojamos sąvokos:

Draudžiami daiktai – bet kokie daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, kurių apyvarta uždrausta arba ribojama Lietuvos Respublikos įstatymų ar kitų teisės aktų saugumo, sveikatos apsaugos ir kitais visuomenės poreikiais, taip pat kiti Progimnazijoje draudžiami turėti daiktai (reikmenys), gaminiai ar medžiagos, nurodyti Progimnazijos darbo tvarkos ir mokinio taisyklėse.

Netinkamas mokinio elgesys – mokinio elgesys, keliantis realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, taip pat pasikartojantis, tyčinis, agresyvus, įžūlus, griaunantis ugdymosi procesą, pažeidžiantis kitų asmenų garbę ir orumą bei psichologinį ir fizinį saugumą mokinio elgesys.

Poveikio priemonė – Progimnazijos darbuotojo veiksmai, kuriais siekiama nutraukti ar sustabdyti netinkamą mokinio elgesį bei atkurti psichologiškai ir fiziškai saugią ir savitarpio pagarba grįstą ugdymosi aplinką.

Pagrįsti fiziniai veiksmai – su fiziniu kontaktu susiję Progimnazijos darbuotojo veiksmai mokinio atžvilgiu, kurių gali būti imamasi siekiant nutraukti mokinio elgesį, keliantį realų pavojų jo paties ir (ar) kitų asmenų gyvybei, sveikatai, psichologiniam ar fiziniam saugumui arba turtui, arba užkirsti jam kelią.

Ugdymosi vietos pakeitimas – laikinas mokinio atskyrimas nuo kitų mokinių, tęsiant mokinio ugdymąsi kitoje Progimnazijos patalpoje arba teikiant mokiniui reikiamą švietimo pagalbą.

5. Kitos Tvarkoje vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme (Žin., 1991, Nr. 23-593; 2011, Nr. 38-1804), Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme (Žin., 1996, Nr. 33-807) ir kituose teisės aktuose vartojamas sąvokas.

II. POVEIKIO PRIEMONĖS IR BENDROSIOS JŲ TAIKYMO SĄLYGOS

6. Progimnazijos darbuotojas, siekdamas užtikrinti įprastą tvarką, taisyklių laikymąsi, reaguodamas į mokinio padarytus Progimnazijos darbo tvarkos ar mokinio elgesio taisyklių pažeidimus gali taikyti šias drausmines auklėjamojo poveikio priemones:

6.1. individualus pokalbis su dalyko mokytoju (arba) klasės vadovu ir mokiniu, kurio metu mokinys parašo paaiškinimą apie įvykusią situaciją, priimami žodiniai susitarimai / pasižadėjimai. Apie pokalbį informuojami tėvai (globėjai, rūpintojai);

6.2. mokinio elgesiui nesikeičiant, klasės vadovas organizuoja pokalbį su mokiniu ir jo tėvais (globėjais, rūpintojais), kurio turinys fiksuojamas raštu;

6.3. ir toliau esant netinkamam mokinio elgesiui, organizuojamas prevencinis pokalbis, kuriame dalyvauja mokinys, jo tėvai (globėjai, rūpintojai), klasės vadovas, socialinis pedagogas ir (arba) direktoriaus pavaduotojas ugdymui; pokalbis fiksuojamas raštu.

6.4. situacijai dėl netinkamo mokinio elgesio nesikeičiant, organizuojamas Vaiko gerovės komisijos posėdis.

7. Progimnazijos darbuotojas, siekdamas užtikrinti Progimnazijos bendruomenės narių ir (ar) savo saugumą, gali taikyti šias išskirtines poveikio priemones ar imtis šių veiksmų:

7.1. pakeisti mokinio ugdymosi vietą;

7.2. kvieisti socialinį pedagogą, jam nesant – kitą tuo metu neužimtą švietimo pagalbos specialistą ar budintį Progimnazijos vadovą;

7.3. organizuoti mokinio daiktų patikrinimą;

7.4. palikti po pamokos / pamokų;

7.5. panaudoti pagrįstus fizinius veiksmus.

8. Progimnazijos darbuotojas, taikantis Tvarkoje numatytas poveikio priemones privalo atsižvelgti į mokinio specialiuosius ugdymosi poreikius, jo sveikatos būklę, psichologinę savijautą ir kitas poveikio priemonės parinkimui ir taikymui svarbias aplinkybes:

8.1. siekiant apsaugoti mokinį nuo savęs paties ir (ar) nutraukti smurtinį mokinio elgesį prieš kitus mokinius, Progimnazijos darbuotojus ar kitus aplinkinius asmenis;

8.2. siekiant neleisti mokiniui palikti patalpos, kai jo pasišalinimas kelia grėsmę jo paties ar kitų asmenų saugumui;

8.3. siekiant nutraukti mokinių tarpusavio muštynes, kai mokinys(-iai) nereaguoja į žodinius Progimnazijos darbuotojo nurodymus jas nutraukti;

8.4. siekiant nutraukti mokinio veiksmus, kuriais niokojamas turtas, ir (ar) apsaugoti turtą nuo galimo sunaikinimo ar sugadinimo arba sustabdyti netvarką;

8.5. siekiant atskirti mokinį, griauinantį bendrą klasės tvarką ar Progimnazijos renginį, kai jis nepaiso pakartotinių reikalavimų ir raginimų laikytis elgesio taisyklių, išvedant jį iš patalpos (pavyzdžiui, klasės, salės, valgyklos ar pan.).

9. Apie mokiniui pritaikytą poveikio priemonę informuojami atitinkami asmenys, atsižvelgiant į priemonės pobūdį ir situaciją – Progimnazijos budintis vadovas, klasės vadovas, mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) ir (ar) kiti atsakingi asmenys. Esant būtinybei, informuojamas savivaldybės vaiko teisių apsaugos skyrius ir (ar) teritorinė policijos įstaiga.

10. Socialinis pedagogas fiksuoja pritaikytą poveikio priemonę raštu Progimnazijos nustatyta tvarka. Mokinys ir jo tėvai (globėjai, rūpintojai) supažindinami su informacija TAMO žinute ir (ar) telefoniniu skambučiu, kai tai aktualu pagal taikytą priemonę.

III. ŠVIETIMO PAGALBOS MOKINIUI SPECIALISTO IR (AR) BUDINČIO PROGIMNAZIJS VADOVO IŠKVIETIMAS

11. Progimnazijos darbuotojas gali išsikviesti socialinį pedagogą arba kitą tuo metu neužimtą

švietimo pagalbos specialistą, jiems nesant, budintį Progimnazijos vadovą, kad padėtų nutraukti netinkamą mokinio ar mokinių grupės elgesį.

12. Iškvieštas asmuo tarpininkauja sprendžiant mokytojo ir mokinio ar mokinių grupės konfliktą, taip pat padeda mokytojui numatyti tolesnes mokinio(-ių) ugdymosi proceso organizavimo galimybes bei pagal kompetenciją inicijuoti ir (ar) spręsti švietimo pagalbos arba drausminių auklėjamojo poveikio priemonių taikymą mokiniui(-iams).

IV. UGDYMOŠI VIETOS PAKEITIMAS

13. Ugdymosi vietos pakeitimas gali būti taikomas mokytojo sprendimu, kai mokinio elgesys akivaizdžiai trikdo mokinių ugdymosi procesą pamokos metu ir į mokytojo pastabas mokinyš nereaguoja. Mokinį palydi klasėje esantis mokinio padėjėjas, iškvieštas bet kuris kitas švietimo pagalbos mokiniui specialistas, jiems nesant – budintis Progimnazijos vadovas. Siekiant sudaryti sąlygas mokiniui nusiraminti, mokinyš gali būti nuvedamas į Progimnazijoje įrengtą nusiramavimo ar sensorinį kambarį ne ilgesniam kaip dešimties–penkiolikos (10–15) minučių laikotarpiui.

14. Ilgesniam nei 15 min. laikotarpiui, iš pamokos pašalintas mokinyš atlieka mokytojo paskirtas užduotis kitoje Progimnazijos patalpoje (pvz., koridoriuje paliekant atidarytas kabineto duris, švietimo pagalbos specialisto, budinčio Progimnazijos vadovo kabinete, bibliotekoje, sensoriniame ar nusiramavimo kambaryje), prižiūrimas Progimnazijos darbuotojo.

15. Progimnazijos renginio metu pašalintas mokinyš turi būti prižiūrimas Progimnazijos darbuotojo tol, kol teigiamai pasikeičia mokinio elgesys (pvz., mokinyš nusiramina, pasižada tinkamai elgtis ir pan.) arba kol mokinį pasiima jo tėvai (globėjai, rūpintojai). Jei mokinio elgesys ir toliau kelia grėsmę jo paties ar aplinkinių saugumui, o tėvai (globėjai, rūpintojai) negali atvykti ir pasirūpinti savo vaiku, kviečiama greitoji medicinos pagalba arba policija.

16. Mokinio ugdymosi vieta gali būti pakeičiama ne ilgesnei kaip šį sprendimą priėmusio mokytojo pamokos trukmei. Esant būtinybei, šios priemonės taikymo trukmė gali būti pratęsiama socialinio pedagogo, jam nesant – budinčio Progimnazijos vadovo sprendimu. Mokinyš prižiūrimas tol, kol teigiamai pasikeičia jo elgesys (nusiramina, pradeda ir / ar pasižada tinkamai elgtis), tačiau ne ilgiau kaip iki tos dienos pamokų pabaigos arba kol mokinį pasiima jo tėvai (globėjai, rūpintojai).

V. MOKINIO DAIKTŲ PATIKRINIMAS

17. Progimnazijos darbuotojui įtarus, kad mokinyš Progimnazijoje ar jos teritorijoje vartoja psichoaktyviašias medžiagas ar yra nuo jų apsvaigęs, apie tai nedelsiant informuojamas socialinis pedagogas, jam nesant – budintis Progimnazijos vadovas.

18. Jei Progimnazijos darbuotojui kyla pagrįstų įtarimų, jog mokinyš gali turėti draudžiamų ar pavojingų daiktų, jis nedelsdamas apie tai informuoja socialinį pedagoga, jam nesant – budintį Progimnazijos vadovą.

19. Vadovaujamasi Klaipėdos miesto savivaldybės mero 2023 m. spalio 27 d. potvarkiu Nr. M-672 „Dėl psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo Klaipėdos mokyklose situacijų valdymo algoritmų patvirtinimo“. Socialinis pedagogas, jam nesant – budintis Progimnazijos vadovas, turi teisę prašyti mokinio parodyti jo asmeninius daiktus. Mokinio daiktai gali būti tikrinami tik gavus mokinio raštišką sutikimą ir jam dalyvaujant.

20. Jeigu mokinyš sutinka parodyti savo asmeninius daiktus, parodymo metu privalo dalyvauti mažiausiai du Progimnazijos darbuotojai, iš kurių vienas yra socialinis pedagogas arba budintis Progimnazijos vadovas.

21. Jei daiktų parodymo metu paaiškėja, kad mokinyš turi draudžiamų ar pavojingų daiktų, apie tai nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) ir teritorinė policijos įstaiga.

22. Jei mokinys nesutinka parodyti daiktų, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojami mokinio tėvai (globėjai, rūpintojai) ir jie kviečiami atvykti į Progimnaziją. Jiems nesutikus atvykti ir (ar) neatvykus nustatytu laiku, taip pat esant būtinybei, apie įtarimus dėl draudžiamų daiktų turėjimo nedelsiant informuojama teritorinė policijos įstaiga.

23. Kol atvyks dėl mokinio daiktų patikrinimo iškviešti asmenys, mokinys turi būti prižiūrimas socialinio pedagogo, jam nesant, budinčio Progimnazijos vadovo.

VI. PAGRĮSTI FIZINIAI VEIKSMAI

24. Pagrįsti fiziniai veiksmai gali apimti įvairius veiksmus – nuo stovėjimo tarp mokinių, kai gresia potencialus atviras konfliktas, stovėjimo prieš mokinį, siekiant užkirsti kelią pavojingam elgesiui (pavyzdžiui, atitveriant kelią prie lango, jei mokinys grasina iššokti), iki mokinio palydėjimo paėmus už rankos ar, kraštutiniu atveju, jo sulaikymo fiziškai apribojant veiksmus. Mokinio sulaikymas gali būti taikomas tik ekstremaliose situacijose, kai būtina:

24.1. nutraukti mokinių muštynes, jei nėra kitų galimybių jų išskirti be fizinės intervencijos;

24.2. sustabdyti mokinio save žalojančią elgesį, apglėbiant jį ir laikant tol, kol mokinys nurims;

24.3. pašalinti kitas neatidėliotinas tiesiogines grėsmes mokinio ar kitų asmenų saugumui, kai kitos saugios priemonės yra neįmanomos.

25. Fizinis kontaktas su mokiniu yra laikomas tinkamu ir priimtiniu tokiose situacijose:

25.1. mokinį(-ius) laikant už rankos(-ų), sudarant ratą, žaidžiant žaidimus;

25.2. mokinį vedant už rankos;

25.3. guodžiant mokinį;

25.4. pasveikinant mokinį;

25.5. padedant neįgaliam mokiniui;

25.6. mokant mokinį groti instrumentu, šokti;

25.7. rodant mokiniui, kaip atlikti fizinius pratimus;

25.8. rodant mokiniui, kaip tinkamai laikyti rašymo, piešimo, kitas ugdymosi procese naudojamas priemones;

25.9. padedant mokiniui persirengti fizinio ugdymo, šokio, mokymo plaukti pamokoms ir po jų bei kitose situacijose;

25.10. teikiant pirmąją pagalbą;

25.11. siekiant sustabdyti veiksmus, išvardytus šio Aprašo 8.1–8.5 punktuose.

26. Fiziniai veiksmai laikomi nepagrįstais, draudžiamais ir traktuojami kaip smurtas mokinio atžvilgiu tokiais atvejais, kai jie:

26.1. naudojami kaip bausmė;

26.2. naudojami norint pademonstruoti savo viršenybę;

26.3. naudojami siekiant sukelti vaikui skausmą.

27. Pagrįstų fizinių veiksmų naudojimas neturi kelti grėsmės vaiko gyvybei ir sveikatai.

28. Progimnazijos darbuotojas, taikydamas pagrįstus fizinius veiksmus, turi juos naudoti trumpiausią būtiną laikotarpį.

VII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

29. Aprašas skelbiamas Progimnazijos interneto svetainėje.

30. Su Aprašu supažindinami Progimnazijos darbuotojai susirinkimų metu (rugsėjo–spalio mėn.).